

САНА ОЛОХ

Х а н н а т
1931 онд алтынны
мйтан тахсар

СССР ЧУРАЛЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 45 (5557)

1981 онд. Муус устар 14 күнэ
ОПТУОРУНЬУН

Сынаста
2 хормы

ЧКП XVI съезһэ үлэтин бүтэрдэ

ПРАГА (СССР). Чехословакия Коммунистичес-
най партиятын XVI съезһэ үлэтин бүтэрдэ. Съезд
ЧКП салалар органдары—Кини Комитеты уонна
Кини Холтурууолунай-Резервоннай комиссийа та-
ла. Партия КК Пленумугар ЧКП КК Генеральный
секретарьнан Г. Гусак хатан талыллына.

Съезд делегаттары ЧКП КК «ЧКП XV съезһин
кэнниттэн партия үлэтин уонна общество сайды-
тын итнэнэ партия минки сорууттары туһунан»
диэн Отгуотунан дашылааттар уураагы ЧКП
КК «1981—1985 сылларга ЧССР экономикай
уонна социальнай сайдытын сүүрү туһаайы-
лар» диэн Вырайыагар уураагы уонна атын до-
кументтары ыланьылар.

Съезд үлэтигэр СССР КК Генеральной секре-
та, СССР Верховнай Советын Президиумун Пред-
седателя Л. И. Брежнев баһылыктаах СССР деле-
гаттыта кыттыһын была.

БОЧУОТ ДУОСКАТА

1980—1981 сс. общественнай сүөһү хэстим-
тын аастыт алта ыйыгар сүөһү итинитигэр,
кэнниттэн бородууксуулар ылымга уонна со-
родуонскааһынага социалистическай куотала-
һыта үрдүн көрдөрүүлэри ситистит маһык
совхозтар, совхозтар отделениелара, маһык
фермалар уонна борооску көрөр звенолар
коллективтэра, маһыкситтар уонна бороос-
ку көрөөтүлөр оройуоннаагы Бочуот дуоска-
тыгар таһаарыллаллар.

СОВХОЗТАРТАН

Карл Маркс аатынан совхоз (директор Ва-
сильев Е. Е., партком секретара Ожонешни-
ков М. С., профсоюз рабочкомун председате-
ла Трофимов А. С.).

«Чурапчы» совхоз (директор Анисимов И. Н.,
партком секретара Леонтьева М. С., профсоюз
рабочкомун председатели Филиппов И. И.).

ОТДЕЛЕНИЕЛАРТАН

Арыылаах отделениета («Чурапчы» совхоз,
управляющий Борисов Е. Е., партийнай тэ-
риктэ секретара Борисов С. С., местном пред-
седателе Барашков П. Е.).

Вахсы отделениета (Карл Маркс аатынан
совхоз, управляющий Варламов А. А., парт-
бюро секретара Абрамов Д. А., местном пред-
седателе Бедлов Н. И.).

Мугудай отделениета (Карл Маркс аатынан
совхоз, управляющий Пермяков Н. Д., парт-
бюро секретара Симцев Г. Н., местном пред-
седателе Васильев Н. Е.).

Хайахыт отделениета (1981 сыл бастаан
кварталын түмүгүнэн Эрилик Эристин аа-
тынан совхоз, управляющий Васильев М. Е.,
партбюро секретара Никитин И. А., местном
председателе Машкин Г. Н.).

БИРИГЭЭДЭЛЭРТӨН

Толон биригээдэтэ (Вахсы отделениета
старшай биригээдир Ногоничин С. С.).

Төлөй Дүрүгүн биригээдэтэ (Мугудай от-
делениета, старшай биригээдир Захаров
А. А.).

Улахан Куол биригээдэтэ (Сыланг отде-
лениета, старшай биригээдир Макаров М. П.).

ЫАННЫК ФЕРМАЛАРЫТТАН

Кыстык алта ыйын түмүгүнэн:
Одхулуун Урэх Күөрэтээди ферматын кол-
лективта (старшай Капитонова З. Д.)—фураж-
най ынах ахсыттан 801 кг үтү ыан былаан-
ны 121,5 бырыһыан толорбутун иһин.

Арыылаах «Эрилик» ферматын коллективта
(старшай Иванов М. И.)—хас биридик фураж-
най ынахтан 722 кг үтү ыан былаанны 119,3
бырыһыан толорбутун иһин.

Кыстык «Артыс» ферматын коллективта
(старшай Парфенова М. И.)—фуражнай ынах
ахсыттан 690 кг үтү ыан былаанны 150,9
бырыһыан толорбутун иһин.

1981 сыл I кварталын түмүгүнэн:
Соловьев «Сардага» ферматын коллективта
(старшай Сергеева А. А.)—хас биридик фу-
ражнай ынахтан 392 кг үтү ыан былаанны
172,2 бырыһыан толорбутун иһин.

Одхулуун Урэх Күөрэтээди ферматын кол-
лективта (старшай Капитонова З. Д.)—хас
биридик фуражнай ынахтан 374 кг үтү ыан
былаанны 168,9 бырыһыан толорбутун иһин.

Соловьев «Юность» ферматын коллективта
(старшай Кронникова Е. Н.)—бир фуражнай
ынахтан 348 кг үтү ыан былаанны 157,4
бырыһыан толорбутун иһин.

ЫАННЫК СЫТТАРТАН

Иванов Михаил Илларионович («Чурапчы»
совхоз)—хас биридик фуражнай ынахтан
кыстык алта ыйыгар 1322 кг, ол иһигэр 1981
сыл бастаан кварталыгар 555 кг үтү ыан
соруудагы даша куоһарбытын иһин.

Исенофонтова Наталья Николаевна (Эрилик
Эристин аатынан совхоз)—хас биридик фу-
ражнай ынахтан кыстык алта ыйыгар 1198
кг, ол иһигэр сыл бастаан кварталыгар 643
кг үтү ыан соруудагы ырааһыан куоһар-
бытын иһин.

Артемьева Нюрбья Сергеевна (Карл Маркс
аатынан совхоз)—кыстык алта ыйыгар фу-
ражнай ынахтан ахсыттан 1090 кг үтү ыан
соруудагы 44,1 бырыһыан аһарбытын иһин.

Игнатова Мария Николаевна (Карл Маркс
аатынан совхоз)—сыл бастаан кварталыгар
фуражнай ынахтан ахсыттан 545 кг үтү ыан
соруудагы 184,7 бырыһыан толорбутун иһин.

БОРООСКУ КӨРӨР ЗВЕНОЛАРТАН

«Саһарба» звено (Вахсы отделениета,
старшай Гоголева И. Д.)—кыстык алта ыйы-
гар 167 борооскуу тыһынаах нитөн хас
биридиклэрин 114,1 кг төлөһүлүтүн иһин.

Кизят Куол звено (Хайахыт отделениета,
старшай Аржанов Н. К.)—295 борооскуу
хас биридиклэрин 83,6 кг төлөһүлүтүн иһин.

БОРООСКУ КӨРӨЧЧҮЛЭРТӨН

Макаров Николай Семенович (Чанар от-
делениета) 55 борооскуу сүтүгэ суох нитөн
хас биридиклэрин 112 кг төлөһүлүтүн иһин.

Лутай Иван Григорьевич (Холтодо отделе-
нениета)—39 борооскуу тыһынаах нитөн хас
биридиклэрин 111 кг төлөһүлүтүн иһин.

Толстоухова Ирича Николаевна (Мугудай
отделениета)—64 борооскуу барытын тыһы-
наах нитөн хас биридиклэрин ортотунаа 108,3
кг төлөһүлүтүн иһин.

ЫВСЛКС РАЙКОМУН VII ПЛЕНУМА

1981 сыл, муус устар 13 күнүгэр ЫВСЛКС оройуоннаагы
комитетын VII пленума буолла.

Пленум «ССКП XXVI съезһин түмүктэрин уонна съезд уу-
раактарын одохо киллэрингэ оройуоннаагы комсомольскай тэ-
риктэ сорууттары туһунан» боппуруоска ЫВСЛКС райкомун
бастагы секретара Д. Д. Петров даһылаатын истин дүүллэстэ.

Даһылаат сүтүһүнэн көлөһүгэ тыл өтүлэр: Неустров
В. М.—ЫВСЛКС райкомун чилиэнэ, райсовет исполкомун ко-
руот төрөдиринитигэр отделын сэбиэдиссэйэ, Кандишан Н. И.
—ЫВСЛКС райкомун бюротун чилиэнэ, райсовет исполкомун
культурага отделын сэбиэдиссэйэ, Семен Карпов—Субуруускай
аатынан совхоз комсомольскай комитетын секретара, Роман
Сидоров—«Чурапчы» совхоз физора, комсомольскай комитет
секретары солбуйааччы, Андрей Дьячковский—ЫВСЛКС рай-
комун бюротун чилиэнэ, комсомол райкомун тэрийэр үлэ-
отделын сэбиэдиссэйэ, Мария Филиппова—Мугудайдаагы
участковай баланыа фельдшера, комсомольскай тэриктэ се-
кретары солбуйааччы.

Пленум үлэтигэр ССКП райкомун иһик секретара С. П.
Макаров кыттыһын ыла уонна тыл эттэ.

ЫВСЛКС райкомун пленума дүүллэһилибит боппуруоска
туһааннаах уураагы ылына.

Былааннар аһары толорулаалар

Субуруускай аатынан совхоз
Холтодогоду отделениета үтү
маһын уонна государствога
тутарыы былааннарын толо-
рон иһэр. Кыстык айдарытар
үтү маһын сорууда 108,3,
государствога тутарыы 124,2
бырыһыан толорулунка.

Ордук үчүгүйдик Татьяна
Дмитриевна Седалищева стар-
шайдаах «Носкил» ферма кол-
лективта үлэлэр. Кинилэр ма-
ловуунаа 50586 килограмм
үтү маһаахтары 24699 кило-
граммынан аһардылар. Туһаах
соруудахтары Е. В. Егорова
245,3, Е. А. Павлова 222,8,
А. А. Монастырева 147,8, П. С.
Макарова 121 бырыһыан то-
лордулар.

Фермада ыччат наставнига,
распыт сылга совхоз чемпион

Ыанныксыта Е. В. Егорова
үлэлэр. Кини кыстык 6 ыйы-
гар хас биридик ынахтан
1033-түү килограмм үтү ыта,
оттон сыл бастаан квартал-
лаарытын фуражнай ынах ба-
һыгар 217-ли килограмм-
нан аһарда, ол иһигэр кулун
тутардаабытын 170 бырыһыан
толордо. Субу күнүгэ опы-
таах ыанныксыта 10 ынах
төрөтө. Ошон үрүг илгэи өс-
сө даһилгыччы ыһа кыахтаныа.

Евдокия Васильевна Егорова
отделениета кини да, үлэлэр
да быһыһынан убаастаһар.
Кини бойотин үлэтинэн уонна
аһардырга сүбэтинэн-ама,
тыһан коллективта үтүгэ-өһө
то улахан.

СНИМОККА: Е. В. Егорова
ыан иһэнэ ынаһар эһи
аһылыгы снэтэр.

П. Ожонешников фотота.

„КЫҢЫЛ СУБУОТА“ ЫҢҢЫРАР

БАРЫТА ААБЫЛЫННА

Хайахыска партий-
най тэриктэ секретара
Н. А. Никитин сала-
лааччылаах коммуни-
стическай субуотунуу
комиссията көһүл үлэ
бырааһыныгар бөлө-
лөһүннэ былааннаахтын
тэрийэр.

«Кыһыл субуотада»
маһа 251 киһи, ол

иһигэр 17 коммунист,
59 комсомолец, кыт-
тылаахтара. Кинилэрдян
сэргэ сөрөи уонна үлэ
ветераннара—87 киһи
субуотунуууохтара.
9 трактор, 4 автома-
шина үлэлэхтэра.

Комиссия сүүрү күү-
һү тутуу маһын, оттук
маһы сородуонскаа-
һынна туруорарга бы-
һарда. 26 үлэлит таһа

ыраастааһыныгар үлэ-
лэхтэра, итиллэри сэргэ
иһик хаһаайысты-
баннай үлэлэр кытты-
лаахтара.

Ленинскэй субуотуну-
уунаа олохтоох орто
оскуола 152 үөрэнээч-
чилэра эһи таһаах-
тара.

М. МИХАЙЛОВА.

БЭЛЭММИТ

«Кыһыл субуота» күн
Болтодо бары олох-
тоохторо—200 киһи
үлэлэхтэра. Иһик
сэргэ 5 ДТ трактор,
8 «Веларусь», 2 авто-
машина таһаахтара.
Кинилэр 120 сүөһү киһи

рэр хотомун тутуу-
тар туттулар маһы
киллэрнэхтэра, сүөһү
уотар площадканы ту-
тууга үлэлэхтэра,
Нуучча үрөдөр иһонер-
скай лааһары тутууу
салалыахтара, кыһыл
иһиктэри государство-
най тэриктэлэргэ аһаах
уопсайа 50 кубометр
оттук маһы сородуон-
наахтара. Иһиктэн
барыта 1050 солк үлэ
оттоһуллуна. Ылардан
үлэлэргэ кыттар кы-
да суох дьон агитэма-
ларынан кыһаар үлэлэ-
рин толоруохтара.

И. ЯКОВЛЕВ,
субуотунууу
тэрийэр комиссия
председателя.

Чопчу соруктары тула

[illegible]

Сотуругаарыта сельский совет инанг мытырыллах сснита ССКП XXVI бөһүн түмүктэрин уонна тохтоох Совет тэрийэр-массабыт үлэтин салгыы тсарыы соруктарын ту-һунан боппуруону дүүүл-үстэ. Данылааты отделе-

Үлэ дьоно сүбэлэлхэллэр

Эрийн Эрстийн аагын сохор сүүн ухаастайгаар ССКП XXVI съезийн түмтүрэн уонна биэс пилетка басы сылын сурдаахтарын тохто киллэрин суоллаан туһунаа бопуруоска ууньахтар буолдулар.

ССКП райкомун про-
гнандага уонна эгит-
тэҥэс отделын сэбиэдис-
тасы Н. И. Федотов Ха-
лхысына, партия райко-
мун инструктора С. И.
Никитин Чукотска партия
райкомун инструктора
С. Николаев.

Уочараттаах сессияҕа

Сыланг сельской Советин учураттаах сессиялар «ССКП XXVI съездин түмүктөрүн уюннап, токтоох Совет тарийр-аласкабай улэтин салгыны уясары соруктарын тутуунан» исполком председатели В. П. Бакишев да-кылзата дьүүлэллиллэнэ. Сессия итинки тэнэ сельсовет ийинэн народнай хонтуруол группатын уюнна солхоз киин отделениетын бастакы кварталлаагы үлэлэрин түмүктөрүн көрдө.

А. СИВЦЕВ.

ние партийный тэрилтэтин секретара Д. А. Абрамов огороод.

дэвшилтааны дүүдлэг-
нигэ тэлэнгт В. Г.
Гамидов, С. С. Ногови-
цов, В. С. Лыткин хаа-
нуруу Коммунистическа
партия уочараттаах съ-
ени түмүктөрүстэн асты-
нааларын биллэрдишэр.
Сессии кытылынахтар
изиллик инжигер туар
сорукары башаарыга
исполном тэрийэр үлүн
салгыг тупсарарыгар
атиллери киллэрдишэр,
общественная тэрилтэлэр
үлэлери суруунээнигиз,
хонтуруоллаанынга бол-
омтогу күүтүрдэргэ, бе-
лүмэлтери тупсаран оло-
рууну өссө кэнэтэргэ, ыч-
маттар эг-хаан өтүгүн
дырыктаныларыгар ура-
ты суолталаах спортивной
сааланы үлэг киллэрэргэ
башачы сорукары ту-
вордулар.

В. ПОПОВ

Отутуге сыллар сафала-
ныларыгар партия ту-
оһуннаах уураахтарыгар
болодурар Саха сарын
улуустарыгар партианан
эстенииллэри төрүнэр нэ-
дэ бэчээтэ.

Хүрэн мангиршаагчлараа
мэргэжлэдгээрхэн, улуус-
тартай биэр мангвангынан
чураачыга бастакы ком-
мунистическай ячонг
1921 сэлдэааха тэрилл-
лэгт. Итг тулунан РК(б)П
губворотун инструкторда-
ра Иванов (Кралын) А. Е.
уонна константиник Н. И.
1921 сэл олунньу 24 кү-
нүзэди очуоттарыгар
«Олунньу 9 күнүгэр Чу-
раачыга тг. Иванов уон-
на Васильев коммачейнаны
гөрйидилэр» дээн ааыл-
лабыт. Итинкэ ааыллы-
быт РК(б)П губворотун
президиумун чилиэнэ С.
В. Васильев Чураачыга
олунньу 2—7 күннэригэр
буолбут 5 улуус мунна-
гар таха сэлдэаабыт.
Онон 1921 сэл олунньу
9 күнэ оровуоннаагы пар-
тийнай тэрилтэ төрүтөм-
мүт күнүнэн буолар.

Сотору, кулун тутар 14 күнүгөр, Чурапчыга улахан митинг буолбута. Онно 11 кайи партия кэккэтигэр сурунупта. Комячейка 1921 сыл олунньу 15 күнүттэн кулун тутар 15 күнүгөр дээрэ статистическай отчуотугар 3 чилиэннээгин, уонна 5 кандидаттарын туһунан тилиибит. Партия чилиэннэринин Кривошапкин Н. Д., Дьяковская Д. Н., уонна Веллев Г. К. эбитэр. Кэчкэ архив матырыаалларын тэҥнээн көрүүттэн кандидаттар истэригэр Трофимов О. П., Соловьев Н. С., Кампеев М. К., А. Расторгуев баар буолуохтарын сөп эбит. Манайга партиянай ячейка председателин Кривошапкин Н. Д. (Уот Субурууснай) үлэлэбитэ. Комячейка тэриллээтэ 1921 сыл кулун тутар 17 күнүгөр РК(б)П губбюротунан билгэртэдилибит.

Ячейка коммунистара
бастатан туран, кизге по-
литическая-сырдатар үл-
ол нэмизди биір сүрүн
форматынаң напалдай ми-

БАСТАКЫ ПАРТИЙНАЙ ЯЧЕЙКА

танихыг тэрийнхэн бэлтгэж
гара. Иргэнийх мэдлэгээр
олууныгута-булуу тусарга
нээлгээгээрээ 16 төгүл
оюулоутгара. Олорго саас-
жыг ылыгыг олоомынхын,
коммуныг тэрийнх, та-
нгара дийлгэн государ-
стеоттан аргаарыг, кылаас-
сыйга хайдыгын тустары-
нан болнуруостар тварыг
лыбыгтгар. Библиотека
уонна агаар балагын үлэ-
лэрийн күүнүрдүбүттэр
Кизэ эттүгэр араас пье-
салар туруоруллубуттар.
Кулун тутар 12 күнүгэр
олууныгутаагы революция
төрдүс сылыггар аналлаах
сүүнүгүн кирилээх янгы-
н далаал тэрийбүттэр.

Н. Д. Кривошапкин губбюрдэ ыһпыт рашо-
рыгар: «Маай кээниттэ-
мин алта народнай ил-
тиннэри онордум» диэбит.
От ыһын 3 күнүгэр Чу-
рапчыга ыһыах буолбута.
Онно Н. Д. Субуруускай
пролетариат диктатуратын
уонна Советскай быһаас
суолтатын туһунан, К. А.
Сокольников националь-
най боппурус уонна ав-
тономия туһунан, И. А.
Антонов ыраахтааҕы са-
дала уонна Советскай бы-
лааска улаһит дьахталлар
балаһыанньаларын туһу-
нан дакылааттары онор-
буттара.

Партийнай ячейка сад-
дагтаанаан үгүс төрийер-
массабай үлэ ытыллы-
быта. Кулун тутар 28 ку-
нүттэн үөрөдө суохтары
үөрэтэр аналлаах оскуо-
ла аһаллыбыта. Комму-
нистическай ячейка уонна
комсомол чилиэннэригэр
анаан биэр нөдүлэлээх
агитационнай курс төри-
либитэ. Онно Н. Д. Су-
бурускай, И. А. Антонов,
И. И. Константинов, В. С.
Гагарин, Н. Турнин уон-
на Мальчихов «Комму-
низм уонна пролета-
риат диктатурата», «Ач-
чыктааһыны утары по-
ход», «Сир боппурсуна»,
«Тоҕо бинниги коммунист-
тарбытый?», «Рабочай

уонна да айыл Төмөртөр
аскандары аалыгытара.
Ити кэмге болгондоо
«Таскып», «Сырдак» уон
на Хатылыта «Соргу»
дэнэ. Таскып Халлаанастаа
сын болууналара тэрий-
лиониттэрэ. Ити сыл
яченка көбүлүүнүннэн
турагыта уонна таагта-
ра оастаа көскрениктэр
аалыгытара. 1921
сылга ас үөл нолуога то-
лоуу, III Интернационал
туһатыгар 10 тыһ. солк.
хомуллуутугар яченка
мүккүн оруолу ылбыта.

Ийн нурдун саралам
мт нүүрэннээх үлэн
гражданский срий тох
тоспуга. Коммунистар
тус байгариин уонна
ниилэр салалталарына
үлэлээн нигэллээччилэр
саа-саадах тутан Совет
ский бйлаас комүснэлгэр
турумнуттара. Е. И. Ку
рашов эгэрээтгэр байнас
тарынан, М. Г. Кропачев
Советская Армия нин
архивыттан булан бийнээх
зылпыт испинбэгиннэ
(Г. Е.) 6 коммунист—Нов
городов Я. З., Бушков
Е. И., Миронов Н. Р., Пу
дов Г. Е., Миронов В. С.
Неустроев Иван 1 кыт
тыбыттар. Оку тас өттү
нэн Субурууская коман
дирдаах разведотряд та
риаллбита. Чуралчы пар

тийний уонна комсомо-
лскай ячeyнaлapыгa
учуоккa турар коммуни-
стap уоннa комсомолецтa
тpандaнскaй сepни сыл-
лыгыгa Кыһыл Арми-
OГПУ, ЧОН этepээттepи
гep кинpөн бaйыстapы
нaн, пoлитpустapынан Co-
вет бьлaдaнын ийин кы-
гышчыттapa. Угүс комму-
нистap бeйбeлepин oлохт-
рун толун ууpбуттapa. O-
курдук, губнoмoдтa чидэнэ
1920 сылтан пapтия чид-
лэнэ Геopгий Някити
Дьячкoвскaй (Тытыгынай)
Мэйэ-Хaнгаласкa Чoнгo-
тaныгaр тобуурсa түб-
тoн хopсуннук сepинлэ-
элбута. Нестop Сaвaн-
Солосьев Верхоянс-
кoлpевнoмун председатeль-

Болтоно насренномуу
председател Петр Гаври-
льевич Кривошапкин
Эдигээн өлпревкомун
председателин сэлдба
Үрүн бандыыттар илин-
дэригэр түбээн сырдык
тамынара быстыбыта. От-
тон Афанасий Степанович
Кузьмин тутан Чычы.
Маха иэдээн өлөрбүттэрэ.
Коммунист Николай Ми-
ронов Соморсун Арыылаа-
бар сэрингэ геройдуу
охтубута, оттон Иван Есо-
рович Монастырев ыара-
ханын бааһырыта. Ком-
мунистар Е. Г. Куличкин
хоту Верхоянскайга Баа-
тыды сэринтигэр. Е. И.
Вушков, М. Н. Кампеев,
И. Р. Данилов, Н. Р. Ми-
ронов Төхтүр сэринтигэр
бааһырытара. Оттон Чу-
ралчы комсомолун төрүт-
тээбит Осип Петрович
Трофимов икки төгүл ыа-
раханын бааһырыта.

Сэрингтэй эргэллэн нэ-
лэн барагт кинилэр 1923
саял баладан мийм 3 к
нугэр партиянай ячейка
ны иккнстээн 9 кинилээ
тэрийбхтээрэ, онно 9 к
нн партияда сага кинир
бхтээрэ. Ячейка бюротун
секретарынан Н. Д. Су-
бурууская, чилнэнвэрийн
Д. Н. Арнаков уонин
Е. И. Вушков талымал
бхтээрэ.

Вастаны коммуниста
рлан дьон кырата-ды
даныта, сытыта-хотуу
дыг үлэит норуот нита
риэтин көмүскүүргө му
нуга суох бэринилээхтэ
ре бодьбуттара.

Коммунистический пар-
тия бидлилдээх деятель-
р В. К. Курнатовский
Феликс Кон, Н. Л. Мен-
риков сыылкада излэ-
олорбут, революционна
үлэи ыһпыт уруктук
Воотурская улууһугар
бидиги Чурапчы оро-
буонугар партийнай та-
рилга охсуһуута, үлэ-
э буһан-хатан үүмүгүтэ.

Г. ЕФИМОВ,
революционный, бой-
буой уонна үлэс албан
дат кулуубун чилинэн.

КИМ ТӨҺӨ ҮҮТҮ ЫЫРЫЙ?

МУУС УСТАР 3—10 НҮННЭРИНЗЭБИ СВОДКА

Совхоотар, отделение-ийр	Фур. мнэх	Шавар мнэх	Күннээри авлов, үүт (ц)		Күннээри үүт (1 мнэх- ха) кг		Күнээ тарар үүт (ц)	То- рооб, мнэх	Сант. мнэх
			1980 с.	1981 с.	ф/ы	ша/м.			
Карл Маркс	2243	1346	60,9	87,9	3,8	6,5	68,9	780	549
Одүүлун	590	380	16,0	23,5	3,9	6,1	20,0	152	204
Волугур	550	285	18,0	21,0	4,6	7,3	14,5	261	86
Мугудай	605	369	18,9	26,0	4,1	6,0	21,0	225	146
Бахсы	592	312	8,0	17,4	2,9	5,5	13,4	142	113
Субуруускай	1263	480	31,1	31,5	2,4	6,5	24,5	440	284
Хатышы	371	120	7,5	6,0	1,6	5,0	4,0	108	29
Волтоно	421	170	8,8	11,5	2,6	6,9	8,5	150	135
Соловьев	473	190	14,8	14,0	3,0	7,3	12,0	182	120
Эрилик Эристани	1791	983	60,0	71,1	3,9	7,2	60,7	753	497
Коптозо	471	286	16,5	21,4	4,5	7,4	17,8	225	135
Гадаар	474	270	13,5	15,5	3,2	5,7	13,0	160	104
Сайбахсыт	431	191	12,2	15,8	3,6	6,2	13,0	139	92
Акыр	415	236	17,8	18,5	4,4	7,8	16,9	229	166
Туранчи	1295	584	22,8	32,4	2,0	5,0	27,0	255	216
Млант	660	275	14,7	14,0	2,1	5,2	12,0	79	94
Млэнки	337	179	6,5	10,7	3,1	5,4	8,7	116	89
Былдах	298	130	1,8	7,7	2,6	5,9	6,3	60	33
Ойуон Үрдүнэн	6594	3393	174,2	222,9	3,3	6,5	181,1	2228	1546
					2,5	5,9	129,9	2107	1289

КЫСТЫК алта ына, сыл бастагы кварта ла түмүктөнүүлөр. Кыс тык мыйдарыгар хүүү ва ловой ыаһын эбэхэстелис тибэтэ 78,5 бырыһыан госуларствога туттары 150,9 бырыһыан толору туһуулар. Сыл баста ны кварталын сорудахта ра ыраадынан куоһары лынылар, көрдөрүүлөр бит ааспыт сыл туһаан наах нэмннээдэр биллэр дик үрдөтүлүннүүлөр. Су бу күннөргө барыта 2228 ынах төрөтө, ити ааспыт сыллаабытааһар 100 нө эбэт.

Надмала устата 1521
центнер үүт манаң 1210
центнере государство
туттарылына. Табаары
нас 80,7 бырымыахта
тэтиэстэ. Ити ниннээр
надмалаттар үүтү вал
вой маһын 300 центнеринэ
эбиллэнэ. Ол эрэри үү
мама өссө да намыһах
күһүгэ фуражнай маһа
ортотунан 6,5 эрэ нило
грамы млылар. Бахсы
Соловьев отделениелар

ҮҮҮҮ ылымын үрдэллэт
лэр.

40 хонун устата күн
4-тми итараа суох ына
раздога туруохаада т
тууллубат Сорох ферм
тарга эбин аһылыгы б
ламизафин уоңна сизте
аччатылыына. Ол үүт ы
мын үрдэтиңиз улаханни
окуста. Өлгөм үүт ил
ессо татимизэхтик ылс
тахпытына, государство
кыта ахсаан түөрт ыйда
соруудагын муус уст
оротугар толорор кыл
таахпыт

Бичаат сүеһүнү төлөһ
тууга кыстык эбөһээтэлэ
тибэтэ туолара 14 кил
грамм хаалла. Бу ый
бороосуну көрүүгэ ур
ты болдомтону уруу
ха, эһин аһатыны ну
һурдүөххэ. Первэй Ма
бырааһынныгыт көр
төлөһүтүүгэ кыстык э
һээтэлэстибэтэ төлө
соруктаахпыт.

Карельский АССР-и
мелнорацшаламгыт сирдэ
модьүүнү бизиринлэра би
лардик үрдээтэ. Онуох
Тыа хаһаайыстыбатын Кар
ельский государственна
опытнай станцията алба
үлэни ыытар. Сир бый
ным үрдэтингэ станция
старшая научная үлэди
Р. С. Павлова (синьмоки
үлэди

КЫҢЫЛ ХААЛТЫС

Активноһы өссө үрдэтэн

Быылгы үөрөх дымыгар оройуон пионерскай дружиналара Бүтүн Союзтаагы пионерскай марш бары маршруттарынан ситиһинилээхтик үлэтиннэр.

«Мин Ий» дойдум—ССРС» маршрутка Хайахыт уонна Чакыр оскуолаларын үөрэнээччилэрэ ордук ситиһинилээхтик кыттаалар. «Эй» уонна биригэ сомодоһуу» маршрут көрдөбүллэринин албах үлэни Хатылы пионердара ытталар. Бу оскуола «Родесник» Интернациональной довордоһуу кулууба оройуонга биригэстэ үлэлээгинэн буолар. Ол да иһин өдөр интернационалистар оройуоннаагы слеттара быылгы Хатылыга кытыллыбыта. «Пионерстрой» маршрут дараны кутаана суохтук ыттылар. Маннаах сайынны сымнааһы көдүүстөөхтүк тэрийэн, суботунньууларга активнайдык уонна маассабайдык кыттан Хатылы, Мугудай, Диринг өлөлөрө үчүгэй хөлөбүрү көрдөрүлөр. «Күүстөөхтөр, хорсуктар уонна сымсатар» маршруткка түгү өтөрбүттарынан туһунан интернат-оскуола пионердара уобаластаагы пионерскай тэриятэ советтин биорутугар өтүөттөөн үчүгэй сыанабылы ыттылар. Өлөлөр ордук спортивной албан аат музейын тэрийини кыттымылара биһирэмнэ. Эмэ ити курдук, «Вилин-көрүү дойдутугар айан», «Тимуровец», «Кара эйгэтэ-гэр» уонна «Сулусчаан» маршруттарынан көрөхсө биллээх «айаны» Амма, Чурапчы арыс кылаастаах, Кытаанах, о. д. а. оскуолалар пионердара тэрийдилэр.

Пионердар сүрүн үлэлэрэ—үөрөх. Үһүс чыппар түмүгүнэн оройуон 1486 пионердарын үөрэри биллилэрэ 97,5 бырыһыанга тэҥнэстэ. Кинилэртэн 471 өрө нөөр «4» уонна «5» сыаналарга үөрэнээччилэрэ көрөхсө биллээ. Үөрөххө, общественнай үлэсэ ситиһинилэрин иһин оройуонтан 6 пионер Бүтүн Союзтаагы пионерскай лаазырга бардылар. Ол курдук, билигин Чурапчы орто оскуолатыттан Марилина Тоскина, Амматтан Воля Николаев, Хайахыттан Алена Наумова, интернат-оскуолатыттан Дина Захаров Артекина, оттон Чакыртан Вера Ефремова уонна Одьулуун оскуолатыттан Тома Степанова Орленокка сыһыана сыдыллар. Үөрэри билли хаачыстыбата ордук Хайахыт, Мугудай, Болтоно оскуолаларын пионерскай дружиналарыгар үрдүк. Оттон, хөлөбүр, Бахсы пионерскай дружината үөрэри биллигин таһыма намыһах: 80 пионертан 5-нэ үөрэхтэригэр ситиспитилэр. Кытаанах уонна Одьулуун өлөлөрө дараны үөрөхтэрин кичэйинэ туустаахтар.

Бу күнүргэ бары пионерскай дружиналарга өтүөттөөр-быһбардыр сбирдар ыттыллыахтаахтар. Ойно өдөр пионердар быылгы үлэлэрин, ССКП XXVI съездин уураахтарынан олоҕо кылаастыгы түгү өтөрүөхтөөхтөрүн, В. И. Ленин төрөөбүт күнүн хайдах көрсөдөрүн, үөрөх дымын ситиһинилээхтик түмүтээһинигэ түгү өтөрүөхтөөхтөрүн, о. д. а. боппуруостары дүүдүлүннээхтөөхтөр, саҥа сорукутары бэлиттэннээхтөөхтөр.

ССКП XXVI съездин матырыйалларын үөрэтини, пропагандалааһын дружиналар советтара ордук кичэйин тэрийиннээхтөөхтөр. Ойно аналлаах сбирдары, лекциялары, бэснээлэри, о. д. а. ыттыахха, коммунистары, сарин уонна үлэ ветераннарын кытта көрсүһүүлэри тэрийиннээххэ наада.

Өдөр пионердары көрөхсө биллээх уонна эһинтээх сыйыһалар итиннэ дьаһаллар күүтэллэр. Ол курдук, Бүтүн Союзтаагы VIII пионерскай слет, «Варшавка» оонньуу, туристическай слет, о. д. а. ыттыллыахтаахтар. Итилэргэ бары дружиналар кичэйэр бэлэһиннэр өбөһүннөөхтөр. Сотору үөрөх дымы түмүктөнөн эбэһиннээхтөр. Сотору үөрөх дымы түмүктөнөн эбэһиннээхтөр. Сотору үөрөх дымы түмүктөнөн эбэһиннээхтөр. Сотору үөрөх дымы түмүктөнөн эбэһиннээхтөр.

Эһинил В. И. Ленин аатынан Бүтүн Союзтаагы пионерскай тэриятэ үөһүс чыппар 60 сыла туолуутун үөрүү-лөөхтүк бэлэтиэхтээхтөр. Ол көрө-бөһө датаны үөрөххө, общественнай үлэсэ үчүгэй ситиһинилээхтөөхтөрүгэ хас биридин өдөр пионер билигиниттэн бэлэһиннэн наада.

Н. МАТВЕЕВА, ЫБСЛНС райкомун секретара.

Активист пионердар семинардара

Активист-пионер дьон кимий? Нутар бөһөгө үгүтү бэлэр, эл-бү, бастатан туран, пионерскай дружина советин бастык көмө-лөбөөччүтэ. Кини тэрийээччи, баһаатай, политинформатор, общественник. Үлэни үчүгүйдүн тэрийэр, пионердары түмэр ту-

һутар бөһөгө үгүтү бэлэр, эл-бү, бастатан туран, пионерскай дружина советин бастык көмө-лөбөөччүтэ. Кини тэрийээччи, баһаатай, политинформатор, общественник. Үлэни үчүгүйдүн тэрийэр, пионердары түмэр ту-

һутар бөһөгө үгүтү бэлэр, эл-бү, бастатан туран, пионерскай дружина советин бастык көмө-лөбөөччүтэ. Кини тэрийээччи, баһаатай, политинформатор, общественник. Үлэни үчүгүйдүн тэрийэр, пионердары түмэр ту-

Олорор араас туһалаах сүбэ-

НИЭХЭ, партия! Эһинэ, Ий» дойдум! дьин деһизтээх оройуон үрдүнэн ыттыллыбыт политическай ырыа уонна планат конкурстар оройуон 11 оскуола кыттына.

Конкурсу ыттар ижри ырыаһыт төлөрөр маастарыстыбатын сыһыаннараман тэҥэ кини көстүүмүгэр, ырыа ис хоһоонун арыһар кэрэктинигэр эмэ улахан болдомтотун уурда. Кыттымыт оскуолаартан Кытаанах, Диринг орто, Соловьев, Болтоно арыс кылаастаах оскуолалара ордук үчүгэй бэлэһиннээхтэри көрдөрдүлэр.

Диринг орто оскуолатын үөрэнээччилэрэ «Красная гвоздика», хайахыттар «Үлэс, үөрөххө дьоллоохтук», чурапчылар «Спасибо партии родной!», болтонолор «Ол сүүрбэ сыллаагы комсомол өлөлөр» дьин кесценноронка ламмат хоровой ырыалары төлөрүүлэрэ биһирэмнэ. Вирдиклээн төлөрүүчүлэртэн Света Местникова «Работвор с Лениным», Гоша Филиппов «Орленок», Инна Голонцова «Песня о Лени-

Голонцов», Вова Адамов «Товарищ, песня» дьин ырыалара ижри үрдүк сыанабылы ыттылар.

Политическай планаттар туһаһай оҕоһуулаах, диринг ис хоһоонноох буо-

КОНКУРСТАР ТҮМҮКТЭРЭ

луулара учуоттанна. Манна Чурапчы орто, Болтоно, Чакыр арыс кылаастаах оскуолалара ордук чорбойдулар.

Оттон Саха сирин комсомолун 60 сылыгар аналлаах «Комсомолецкай» өдөр саһыс» дьин деһизтээх балыйа үгүтү конкурстар оройуон орто оскуола кыттымылар. Бу да сырыкта Мугудай өлөлөр ордук үчүгэй бэлэһиннээхтэри көрдөрдүлэр (салайааччы Н. Е. Барашков). Үгүтү королеватын хорунатын бу оскуола IX кылааһын үөрэнээччигэ Оксана Мыреева, үгүтү королев хорунатын ижнис төгүл бу оскуола X кылааһын үгүтүгүтэ Дима Артемьев кэттилэр.

КИНИГЭ БАСТЫН ДОБОРБУТ

Олег Кошаров аатынан пионерскай дружина өлөлөр бары кинигин таптыр уонна харыстыыр буолалларыгар кыһанар. «Кинигэ, үһүс үйэлэ» дьин операция ыттыллыбыта. Алтыс кылаас пионердара оскуола библиотекатын кытта шефтаналар. Алдымыт кинигэлэри абыраһтыллар, стандартык оҕороллор, почта кэллээһинэ, ону кылаастарынан тардаталлар.

Сотору таһаарта библиотектардар оройуоннаагы семинардары кыттымылаахтары кытта көрсүһүү тэрийиннээхтөр. Оттон бу аһыт нэһилээх кинигэ кинигэлэри ыттыбыт. Нэ-

дизлэ үөрүүдөөх линейканы аһылыыта. Бу күн урук кинигин ви́кториналар, бэснээлэр кыттыллыбыттар. Ойуорунуука эмэ кылаастарынан «Ленин өрө саһа» кинигэни ырыттыбыт, улахан кылаастар Саха сирин комсомол 60 сылынан сибээстээн уус-уран литературата комсомол сирдатылааһын туһунан бэснээһини кэттилэр. Нэһүө күнүгэр «Ойуорууа дойдутугар» ыттыттымыт. А. С. Пушкин ойуорууларын кинигэбит, онно иллюстрациялары тэҥэ көрөбүт, ви́кторина кыттыллыбыт. Үрдүк кылаастар уус-уран айымньылартан иһиннэр

сценарийдарын оҕоруу туһунан биллестилэр, аһыттыр Миклухо-Майский туһунан кинигэ көрдүлэр.

Бэтинскай үөрэнээччилэр учебниктарынан хайдах туталларын бэрэбэрэлиир рейд кыттыллына. Ол түмүгүн «Чарылдан» таһаарылына. Аһыт кинигэлэриттэн уруһуйга конкурс буолла. Нэһилээ суббота түмүктэһин. Бу күн «Фанел» дьин дружинабыт хаһыата таһаарылына. Ырыа, хоһоон конкурсун кыттыбыт. Библиотекка саамай албахтун сымдар, үгүс кинигэни аһыт өлөлөр наараадаланылар.

Н. ФЕДУЛОВА, дружина советин председателэ, Хайахыт.

Кэрэхсэбиллээһи хото тэрийэн

буруннуука быттарга, Ыһиннэр кулун тутар 8 күнүгэр маһымыксыттары солбуһар рабочаайдар маһталлары ыттылар.

Пионердар «ССРС нуруоттары довордоһуула» дьин нэһилээх антинэйды кыттыбыттар. Ойно «Ижис аһы эйгэ» ижис аһы өдө саас» дьин бөлөһөһө таһаарыттар, араас дойдур өлөлөрүн туһунан кинигэлэр быһыһаһаларын, национальнай ас бүлүүдэлэри көртүү тэрийбиттэр, кылаастарынан үстүү национальнай көстүүмү тиги көрдөрдүлэр, бас-

тык эмблема, ССРС нуруоттары ырыаларыгар уонна оонньууларыгар конкурстары ыттылар.

«Ленин — ижис уонна сирдэ» дьин таһаарыттар конференциялар бэрт интернациональ аһыта. Кылаастарынан ленинскэй уруктар кыттыллыбыттар. Ойуоха «Саха литературатыгар Ленин обраба», «Ленин уонна ГОЭЛРО сылаана», «Ижис таптыр ырыалара», о. д. а. таһаары кыттыллыбыттар. Ленин өлөлөр уонна үлэтигэр аналлаах стэндэ

Дирин орто оскуолатыттан суруйаллар

Космонавтарга аналлаах

Дмитрий Васильев аатынан пионерскай дружина Сима Сергеев аатынан өтөрөтө уһа-флангалаах өтөрөт аатын сүгэр.

Сотору таһаарта өтөрөт пионердара «Космонавтарга аһытты» дьин сбир кыттылар. Ойно кылаас салайааччыта М. Н. Протодьяконова бэснээ өлөлөр. Оттон Сима Старостин «Союз-39» таһаарыт аһытты чилиннэр В. Джанибеков уонна Ж. Гуррача тустарынан кэһсээтэ. Космоска сулуу таһыт Ю. А. Гагарин туһунан көрөхсө биллээх бэснээһин үөрэнээччи Баля Васильева өлөлөр. Пионердар сбирга аһыт «Плани» дьин истиннэ хаһыатын таһаардылар.

Лира Тарабукина, өтөрөт советин председателэ.

Библиотечнай уроок

Васис кылааска «Кинигэни хайдах булуохха сөбү?» дьин таһаар сонун кылаас чаһа буолла.

Библиотекка туһаныыта наадалаах сүбэлэри өлөлөргө оскуола библиотеккара М. М. Эверстова биһарда. Ижис таһыны кинигэ быһыһаһа, кинигэни ырытты тэрийиннэ.

Аля Пестерева.

итиннэ аһыһа оҕоһу-лубуттара, партия, комсомол ветераннарын кытта көрсүһүүлэр буолулаабыттар.

Үөрэнээччилэр Саха комсомолун 60 сылыга аналлаах дьаһаллары эмэ ыттылар.

Одьулуун пионердара ижис тэҥэ тимуронскэй үлэни, уус-уран саамодельнаһы, рейдэлэри, спорду, о. д. а. тэрийингэ бэрт аһыһа оҕороллор.

Е. КАЖЕНКИНА, хаһыат общ. корр.

